

Europska komisija predstavila mjere za zaštitu prava djeteta i djece kojoj je potrebna pomoć

Europska komisija je dana 24. ožujka 2021. godine donijela prvu sveobuhvatnu Strategiju EU-a o pravima djeteta te Prijedlog preporuke Vijeća o uspostavi europskog jamstva za djecu, kao ključne europske dokumente kojima je cilj osnažiti prava

djece u Europi promicanjem jednakih mogućnosti za djecu izloženu riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti.

#EUChildGuarantee #EUChildRights

Tijekom priprema Komisija je, u suradnji s vodećim svjetskim organizacijama za prava djece, prikupila mišljenja više od 10 000 djece.

Strategija EU-a o pravima djeteta obuhvaća šest tematskih područja s pripadajućim mjerama koje će poduzeti Europska komisija i mjerama na čije poduzimanje se pozivaju države članice:

1. Djeca kao pokretači promjena u demokratskom životu;
2. Pravo djece na ostvarivanje njihova punog potencijala bez obzira na socijalno podrijetlo;
3. Pravo djece na život bez nasilja;
4. Pravosuđe prilagođeno djeci;
5. Pravo djece na sigurno snalaženje u digitalnom okruženju i korištenje njegovih mogućnosti;
6. Prava djece na svjetskoj razini.

Gotovo 18 milijuna djece u EU-u (22,2 % ukupnog broja djece) je u 2019. živjelo u kućanstvima izloženima riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti. Sukladno Novom europskom jamstvu za djecu, državama članicama preporučuje se da djeci, kojoj je to potrebno, osiguraju besplatan pristup:

- ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju - primjerice, smanjenjem broja segregiranih razreda;
- obrazovanju i školskim aktivnostima - primjerice, osiguravanje odgovarajuće opreme za učenje na daljinu i školskih izleta;
- najmanje jednom zdravom obroku u školskom danu i
- zdravstvenoj zaštiti - primjerice jednostavniji pristup liječničkim pregledima i programima zdravstvenih pregleda.

Također, Komisija preporučuje da za djecu kojoj je potrebna pomoć države članice osiguraju zdravu prehranu i odgovarajuće stanovanje. Ističe se da je potrebno osigurati jednake mogućnosti za svu djecu, uključujući i djecu suočenu sa socijalnom isključenošću zbog siromaštva ili drugih oblika nepovoljnog položaja. Pri definiranju kategorije djece kojoj je potrebna pomoć i osmišljavanju nacionalnih mjera, države članice trebale bi uzeti u obzir posebna obilježja i potrebe djece u nepovoljnom položaju, kao što su beskućništvo, teškoće u razvoju (invaliditet), nesigurna obiteljska situacija, migrantsko, rasno ili etničko podrijetlo te alternativna skrb koju osoba koristi.

Za potporu tim mjerama financijska sredstva EU-a dostupna su u okviru Europskog socijalnog fonda plus (EFS+) kojim se financiraju projekti za poticanje socijalne uključenosti, borbe protiv

siromaštva i ulaganja u ljude, Europskog fonda za regionalni razvoj, Fonda InvestEU te Mehanizma za oporavak i otpornost. U Strategiji se navodi da su, za ostvarenje napretka na terenu, potrebna i ulaganja na nacionalnoj razini, a provedba Strategije EU-a pratit će se na razini EU-a i nacionalnim razinama. Komisija će na godišnjim forumima EU-a o pravima djeteta izvještavati o napretku provedbe Strategije. Krajem 2024. provest će se evaluacija Strategije uz sudjelovanje djece.

Dokumenti su dostupni i na hrvatskom jeziku:

[Strategija EU-a o pravima djeteta](#)

[Prijedlog preporuke Vijeća o uspostavi europskog jamstva za djecu](#)

Jednako postupanje pri zapošljavanju i obavljanju zanimanja u svjetlu Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom

U veljači 2021. godine u Europskom parlamentu predstavljeno je **Izvješće o provedbi Direktive Vijeća 2000/78/EZ o uspostavi općeg okvira za jednako postupanje pri zapošljavanju i obavljanju zanimanja u svjetlu Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom.**

U Izvješću koje je predstavila potpredsjednica Odbora za zapošljavanje i socijalna pitanja Katrin Langensiepen sadržani su najnoviji dostupni zaključci anketa i rezultata istraživanja koji otkrivaju heterogenost i raznolikost unutar skupine osoba s invaliditetom u području zapošljavanja, a iz Izvješća izdvajamo:

- **Stopa nezaposlenosti** osoba s invaliditetom (17,1%) gotovo je dvostruko veća od stope nezaposlenosti opće populacije (10,2%), a njihova nezaposlenost traje dulje od stope nezaposlenosti osoba bez invaliditeta bez obzira na kvalifikacije.
- Stopa nezaposlenosti najviša je među **mladima s invaliditetom** (u dobi od 16 do 24 godine) s 24,9% nezaposlenih u usporedbi s 16,6% u općem stanovništvu, što je neodvojivo povezano s mogućnostima obrazovanja.
- **Žene s invaliditetom**, koje čine 16% ukupnog stanovništva žena i 60% ukupnog stanovništva osoba s invaliditetom u EU, i dalje se suočavaju s višestrukom i višedimenzionalnom diskriminacijom u svim područjima života. Samo 20,7 % žena s invaliditetom zaposleno je na puno radno vrijeme, u odnosu na 28,6 % muškaraca s invaliditetom. Stopa ekonomske neaktivnosti među ženama s invaliditetom iznosi više od dvije trećine ukupnog broja radno sposobnih žena (16 - 64 godine).
- U Europi ima više od 30 milijuna **slijepih i slabovidnih osoba**; prosječna stopa nezaposlenosti među njima iznosi 75%, a čak i više među ženama, što dovodi do njihove socijalne isključenosti i siromaštva.
- U EU postoji oko milijun **gluhih korisnika znakovnog jezika** i 51 milijun **nagluhih osoba**, od kojih su mnogi isto tako korisnici

znakovnog jezika, čija se nezaposlenost ne prijavljuje dovoljno i nedovoljno se istražuje.

- U EU postoji oko **sedam milijuna osoba s intelektualnim teškoćama** čija je razina zaposlenosti vrlo niska.
- Procjenjuje se da je diljem Europe samo oko 10% **osoba iz autističkog spektra** zaposleno, uglavnom na radnim mjestima s nepunim radnim vremenom i niskom plaćom, na nedovoljno kvalificiranim radnim mjestima ili u zaštićenim okruženjima.
- Riziku od **siromaštva** i socijalne isključenosti izloženo je 29,5% žena i 27,5% muškaraca s invaliditetom u EU-u u usporedbi s 22,4% ukupnog stanovništva. Vjerojatnije je da će se osobe s invaliditetom suočiti sa **siromaštvom unatoč zaposlenju** nego osobe bez invaliditeta zbog dodatnih troškova povezanih s invaliditetom, npr. zdravstvenom skrbi, logističkom i ljudskom potporom, činjenicom da zarađuju manje od svojih kolega u istovjetnoj ulozi i manje je vjerojatno da će napredovati te zbog gubitka prava na naknadu na osnovu invaliditeta jednom kada se zaposle. Rizik od siromaštva veći je za one s većim stupnjem invaliditeta.
- Nerazmjerno velik broj osoba s invaliditetom su **beskućnici** i postoji povećani rizik da osobe s invaliditetom postanu beskućnici.
- Istraživanje provedeno diljem EU s osobama s invaliditetom pokazalo je da 96% njih **pristup otvorenom tržištu rada** smatra neodgovarajućim ili misli da ga je potrebno poboljšati, od kojih samo 10% smatra da je postojeće zakonodavstvo primjereno za zaštitu osoba s invaliditetom od diskriminacije na otvorenom tržištu rada, a 18% njih nije znalo da u njihovoj zemlji postoji zakonodavstvo kojim bi ih se zaštitilo od diskriminacije.

Uzimajući u obzir brojne izvore primarnog i sekundarnog prava Europske unije, Konvenciju o pravima osoba s invaliditetom, kao i navedeno Izvješće Odbora za zapošljavanje i socijalna pitanja, Europski parlament je dana 10. ožujka 2021. donio **Rezoluciju o provedbi Direktive Vijeća**

2000/78/EZ o uspostavi općeg okvira za jednako postupanje pri zapošljavanju i obavljanju zanimanja u svjetlu Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom (KPOSI)

Europski parlament ovom Rezolucijom, među ostalim:

- poziva institucije EU i države članice da potvrde svoju predanost ostvarivanju **uključive jednakosti za osobe s invaliditetom** te da u potpunosti provedu KPOSI, uključujući članak 27. o radu i zapošljavanju
- poziva države članice da **osiguraju razumnu prilagodbu** za osobe s invaliditetom na radnom mjestu, a da radnici za to ne snose nikakve troškove
- poziva Komisiju da pokrene **postupke zbog povrede prava** i potakne države članice da zajamče uspostavu sustava sankcija u slučaju nepružanja razumne prilagodbe jer je to oblik diskriminacije
- poziva države članice da iskoriste ili ispitaju **uvođenje obveznih kvota za raznolikost na radnom mjestu**
- poziva države članice da usvoje **održive uključive politike zapošljavanja**, kao što su prilagođeni postupci zapošljavanja, skrb o radnim mjestima, prilagođeno, fleksibilno i podupirano zapošljavanje, dijeljenje radnih mjesta, pojedinačno zapošljavanje i potpora te uključiva poduzeća, uzimajući u obzir posebne značajke osoba s različitim vrstama invaliditeta, čime će olakšati njihov pristup tržištu rada
- poziva države članice da koriste **fiskalne poticaje i druge mjere financijske potpore za poduzeća**
- poziva Komisiju i države članice da hitno uspostave **mjere za procjenu ključnih trendova za budućnost rada** iz perspektive invaliditeta uz aktivno sudjelovanje osoba s invaliditetom; u tom kontekstu naglašava važnost uključivih i dostupnih inicijativa s odgovarajućim financiranjem usmjerenih na cjeloživotno učenje, uključujući strukovno obrazovanje i osposobljavanje te razvoj vještina za osobe s invaliditetom od rane dobi, s posebnim naglaskom na digitalnim i zelenim vještinama u skladu s okolnostima i zahtjevima trenutačnog i budućeg tržišta rada koji se brzo mijenjaju
- ističe važnost pružanja **odgovarajuće potpore osobama s invaliditetom tijekom njihova života, boljeg korištenja inovativnih tehnologija** kako bi se ujednačili uvjeti i uklonile prepreke obrazovanju i zapošljavanju te kako bi se osobama s invaliditetom olakšao pristup digitalnim alatima i softveru koji su neophodni za njihov neovisan život
- poziva države članice da povećaju **kapacitete javnih službi za zapošljavanje** kako bi se stvorila **mreža uključivih poduzeća**, da na svakoj razini zaposle specijalizirane pomoćnike za posao, poput mentora za posao, koji pružaju individualiziranu procjenu potreba, osposobljavanje i potporu osobama s invaliditetom koje traže posao te asistente u radu dok god je to potrebno kako bi se osobama s invaliditetom pomoglo da rade na otvorenom tržištu rada
- poziva države članice da promiču **pristupe koji se temelje na ljudskim pravima u obrazovanju** s ciljem uspostave uključivih i nediskriminirajućih obrazovnih sustava te da podupiru razvoj i pružanje osposobljavanja o univerzalnom dizajnu, razumnoj prilagodbi i raznolikosti na radnom mjestu za studente
- poziva države članice da zajednički s predstavnicima osoba s invaliditetom kontinuirano ocjenjuju karakteristike, raznolikost i učinkovitost postojećih **zaštitnih radionica**
- poziva Komisiju i države članice da zajamče da se sredstva EU **ne troše na odvojene programe zapošljavanja** za osobe s invaliditetom bez mogućnosti pronalaska zaposlenja na otvorenom tržištu rada
- poziva Komisiju i države članice da pojačaju suradnju s osobama s invaliditetom, njihovim reprezentativnim organizacijama i tijelima za ravnopravnost s ciljem pripreme i pokretanja sveobuhvatnih **kampanja za podizanje svijesti u području zapošljavanja osoba s invaliditetom**
- ističe važnost **pristupa informacijama za žrtve diskriminacije**
- poziva države članice da se **bore protiv uznemiravanja i nasilja na radu** koje ugrožava dostojanstvo osobe i/ili stvara agresivno radno okruženje

- poziva države članice da se pobrinu za to da osobe s invaliditetom mogu ostvarivati svoja **radnička i sindikalna prava** pod jednakim uvjetima te da su zaštićene od nasilja, zlostavljanja na radnom mjestu, zlostavljanja na internetu i uznemiravanja, uključujući spolno uznemiravanje, posebno ono usmjereno na žene s invaliditetom
  - poziva Komisiju i države članice da **riješ problem postojećih razlika u plaćama s obzirom na rod, invaliditet i etničko podrijetlo**
  - poziva države članice da osobama s invaliditetom, prilikom ulaska na tržište rada ili prelaska određenog dohodovnog praga, **ne oduzmu naknade kojima se pokrivaju dodatni troškovi povezani s invaliditetom**
  - traži od Komisije da procijeni jesu li države članice uvele detaljne **odredbe za ostvarivanje prava na roditeljski dopust te bolovanje, kao i fleksibilne radne uvjete** te da provjeri jesu li oni prilagođeni različitim potrebama majki s invaliditetom, majki djece s invaliditetom ili dugotrajnom bolešću ili majki u posebnim okolnostima, kao što su one koje se suočavaju s preranim porodom
  - poziva Komisiju i države članice da osiguraju **održivo financiranje izgradnje kapaciteta reprezentativnih organizacija osoba s invaliditetom** i prepoznaju njihovu važnu ulogu u borbi protiv diskriminacije osoba s invaliditetom
  - poziva Komisiju i države članice da **usklađe definiciju invaliditeta i zajamče uzajamno priznavanje statusa osobe s invaliditetom** u svim državama članicama
  - poziva Komisiju i države članice da prepoznaju i promiču **osobnu asistenciju** u skladu s Općim komentarom br. 5 Odbora UN-a za prava osoba s invaliditetom, kako bi se potaknulo neovisno življenje i uključenost na tržište rada
- Rezoluciju možete pronaći [ovdje](#), a cjelovito Izvješće Odbora za zapošljavanje i socijalna pitanja dostupno je [ovdje](#).

Europski parlament

Izjava Ane Pelaez o političkom sudjelovanju žena s invaliditetom za Komisiju UN-a o položaju žena

Komisija UN-a o položaju žena predstavlja globalno međuvladino tijelo posvećeno promicanju rodne ravnopravnosti i osnaživanju žena. Uloga Komisije je od iznimne važnosti za promicanje ženskih prava, dokumentiranje stvarnosti ženskih života u cijelom svijetu i oblikovanje globalnih standarda o rodnoj ravnopravnosti i osnaživanju žena. Tijekom godišnjeg dvotjednog zasjedanja Komisije, predstavnici država članica UN-a, organizacija civilnog društva i tijela UN-a okupljaju se u sjedištu UN-a u New Yorku i raspravljaju o napretku i nedostacima u provedbi Pekinške deklaracije i Platforme za akciju iz 1995. godine, ključnog dokumenta globalne politike o

ravnopravnosti spolova i 23. posebnog zasjedanja Generalne skupštine održanog 2000., kao i o novim pitanjima koji utječu na rodnu ravnopravnost i osnaživanje žena. Države članice dogovaraju se o daljnjim akcijama za ubrzanje napretka i promicanje uživanja žena u njihovim pravima na političkom, ekonomskom i socijalnom području.

Ovogodišnje šezdeset i peto zasjedanje Komisije UN-a o položaju žena održano je od 16. do 26. ožujka 2021. o temi "Potpuno i učinkovito sudjelovanje žena i odlučivanje u javnom životu, kao i uklanjanje nasilja, za postizanje rodne ravnopravnosti i osnaživanje svih žena i djevojčica".

Na općoj raspravi putem video poruke obratila se Ana Peláez Narváez, članica Odbora za uklanjanje diskriminacije žena (CEDAW Odbor) i dopredsjednica Europskog foruma za osobe s invaliditetom koji je članica Međunarodne asocijacije osoba s invaliditetom. U nastavku prenosimo izjavu.

„Stranke CEDAW-a dužne su eliminirati diskriminaciju žena u političkom sudjelovanju. Stranke Konvencije UN o pravima osoba s invaliditetom dužne su osigurati da osobe s invaliditetom mogu učinkovito i potpuno sudjelovati u političkom i javnom životu na ravnopravnoj osnovi s drugima. To uključuje pravo i mogućnost žena s invaliditetom da glasuju i budu birane.

Žene i djevojke s invaliditetom suočavaju se s utjecajem diskriminacije na temelju invaliditeta i spola. One su nesrazmjerno nedovoljno zastupljene i uglavnom su nevidljive u javnom odlučivanju. Neravnoteža moći rezultira manjim mogućnostima za osnivanje ili pridruživanje organizacijama, političkim strankama i sindikatima koji mogu predstavljati svoja iskustva i zahtjeve i kao osobe s invaliditetom i kao djevojčice, djevojke, žene ili starije žene te majke i sestre i partnerice osoba s invaliditetom.

Europski gospodarski i socijalni odbor izvijestio je 2020. da milijuni osoba s invaliditetom u Europskoj uniji nemaju mogućnost glasovati zbog fizičkih i organizacijskih zapreka država,

poput nepristupačnih postupaka glasovanja i nepristupačnih biračkih mjesta. U 14 zemalja Europske unije osobe s invaliditetom pod skrbištvom nemaju glasačka prava što je diskriminirajuće i rezultat je povijesne segregacije i stigmatizacije.

Mnogi ustavi, pa čak i regionalni ugovor o ljudskim pravima dopuštaju obespravljanje osoba s invaliditetom zbog "mentalne sposobnosti". Upravo je prošlog mjeseca Europski sud za ljudska prava ponovno donio presudu protiv dvojice

podnositelja zahtjeva s invaliditetom koji su tražili priznanje prava glasa usprkos zakonima o skrbištvu. Žene s invaliditetom ne mogu ostvariti svoje pravo na političko sudjelovanje sve dok nas takvi zakoni koče.

Organizacije žena s invaliditetom širom svijeta zahtijevaju svoje mjesto i prostor u svim aspektima političkog sudjelovanja, od dostupnih kampanja, rasprava i postupaka glasovanja, do prava da se kandidiraju za izbore. Osnaživanje svih žena ne može se dogoditi bez žena s invaliditetom.“

